

Yeni İnsan Yayınevi
Edebiyat Serisi

Aslı Esmâ Karaca

1975 yılında Sivas'ta doğdu. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesinde lisans ve Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesinde yüksek lisans eğitimlerini tamamladı. Üniversite yıllarında Ankara Sanat Tiyatrosu kadrolarından tiyatro tarihi, sahne ve oyunculuk dersleri aldı.

Eczacılık mesleğini yürütürken devam ettiği Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi-Tiyatro Bölümünden 2009 yılında mezun oldu. Aynı bölümde "Tiyatro Kuramları, Eleştiri ve Dramaturgi" alanında yüksek lisans derslerine devam etti.

Yapımcılığını üstlendiği ve Kültür Bakanlığı desteğiyle çekilen *Firak 21*. Adana Altın Koza Uluslararası Film Festivali ve 26. Ankara Uluslararası Film Festivalinde "Ulusal Uzun Metraj" kategorisinde yarıştı.

2018 yılından bu yana *Devrimin Beyaz Küheylanı-Motosiklet Hikâyesi* belgesel projesi üzerinde çalışmakta; bağımsız belgesel çalışmalarını yürütmektedir.

Kaleme aldığı *Hasan Temmuz 2020*'de Sosyal Araştırmalar Vakfı tarafından yayımlandı.

Dr. Cihan Karaca ile evli; Arda Çağan ve Delfin Berrak'ın annesidir.

METE

Aslı Esmâ Karaca

Çizimler

Mete Ertekin

Yeni İnsan Yayınevi-382
Edebiyat Serisi-91
Metem
Aslı Esmam Karaca
I. Baskı, İstanbul, Mayıs 2022
ISBN: 978-625-7537-68-1
Genel Yayın Yönetmeni: Aytam Timur
Editör: Zeynep Eşin
Son Okuma: Hayrunnisa Biçer
Çizimler: Mete Ertekin
Kapak Tasarım: Efdal Basan
Dizgi: Atahan Sıralar
Sertifika No: 12186

©Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.
İçerenköy Mah. Değirmenyolu Sokak Kutay İş Merkezi B Blok No:18/2
Ataşehir/İstanbul
Tel:(0 216) 489 84 08

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın, tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.yeniinsanyayinevi.com
yeniinsanyayinevi@gmail.com
newhumanpublisher@yahoo.com
[facebook/yeniinsanyayinevi](https://facebook.com/yeniinsanyayinevi)
[instagram/yeniinsanyayinevi](https://instagram.com/yeniinsanyayinevi)
twitter.com/yeniinsanyayinevi

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli -Bağcılar -İSTANBUL
Sertifika No: 36150

METE

Aslı Esmâ Karaca

Çizimler

Metem Ertekin

YENİİNSAN

Bilmeyen ne bilsin bizi?

Bilenlere selam olsun!

ÖNSÖZ

“METE” ve “GÜNEŞTEN IŞIK YONTANLAR” İÇİN...

Sibel Özbudun

“Bir kısmımız ve hatta hepimiz ölebiliriz;
ama öyle bir ateş yakacağız ki bu ateş
bir daha hiç sönmeyecek, söndürülemeyecek.”

Sinan Cemgil

En güzel şiirlerimizde, öykülerimizde kaldı sanıyorduk: Hepsiz-kitapsız dostluklar, içten pazarlıksız, berrak, çocuksu gülüşler, umudunu, sevincini paylaşıp yarasını kimseye göstermeden sağaltmaya çalışan özveri, uğruna duraksamasız ölüme yürünen devrimci ateş, sırtını kuşkunun gölgesini düşürmeden yoldaşına verebilme güveni, idam sehпасına yürürken ıslıkla “Herne peş”i çalabilmenin fütursuzluğu...

En güzel şiirlerimizde; koyu karanlıklarda birbirimize umut olmak için fısıldadığımız...

Ve “gerçekçilik” adına yürütülen pazarlıkları, ikbal oyunlarını, hırsı üzerine birkaç numara büyük gelen “aparatchik” müsveddelerini, velhasıl 12 Eylül sonrası hüsrânının nasıl bir insansal alaboraya tahvil olduğunu izlerken aklımıza dizelerini düşürüp utandıığımız...

“Mete” bize, belki de daha çok utanmamak için, belleğimizin derinlerine gömdüklerimizi anımsatıyor...

Falakada, manyetoda yoldaşlarını satmayan direnç...

İdamla yargılanacakları mahkeme salonuna sevk aracının havalandırma deliğinden, cezaevinde hazırladıkları antiemperyalist bildirimleri atan cüret...

Mahkeme heyeti karşısında *“Eğer babalarımız bize namusluluk, faziletlik, bağımsızlık için ölümü göze alabilmek gibi üstün meziyetler yerine hırsızlık, üçkâğıtçılık ve namussuzluk kavramlarını öğretmiş olsaydı, bizler şimdi burada sanık mevkiinde değil, yüksek mevkilerde herkesçe itibar edilen şahıslar olurduk. Biz bu toprakların dışında verilecek her türlü karar ve emre karşıyız ki bunun için de esasen Amerikan emperyalizmine ve yerli işbirlikçilerine karşı savaşıyoruz,”* diye haykırarak dik duruş...

Yargılama sonlandığında, *“Kaç idam çıkar?”* diye birbiriyle iddiaya girebilen pervasızlık...

Gençleri sakladığı için *“Anayasa’yı tağyir, tedbil, ilga”* dan idam talebiyle yargılanırken, heyete *“Mahkemeye itimadım vardır demek niyetiyle buraya gelmiş idim. Ancak salona girişte gençlere yapılan muameleyi gördüm ve bu mahkemeye itimadım yoktur,”* beyanında bulduktan sonra gençlere dönüp *“Size ne olacaksa bana da o olsun...”* diyebilen gözüpeklik...

İdam sehpasına doğru giderken geride kalanlara *“Hadi eyvallah, yoldaşlar”* diye seslenen duruluk...

“Bir yangın ormanından püskürmüş genç fidanlardı/Güneşten ışık yontarlardı sert adamlardı/Hoyrattı gülüşleri aydınlığı çalkalardı/Gittiler akşam olmadan ortalık karardı.” dizeleriyle betimler Attila İlhan onları.

Mete Ertekin, onlardan biri: Sağ kalanlardan. Diyetini işkence tezgâhlarında, mahpusluk yıllarında, giden yoldaşların onmaz hüznünde ödeyerek...

Şimdi varlığıyla, salt varlığıyla olsun, bizlere bu topraklarda umudun asla yitip gitmediğini, su verilmiş çelikten bir iradenin ve kadife yumuşaklığında bir sevecenliğin anısının hâlâ aramızda kol gezdiğini, hayatı özgürlüğe, eşitliğe, paylaşımcılığa doğ-

ru değiştirme kararlılığının, ¼zerinden y¼z yıllık zul¼m, ihanet ve acı da geçse yeniden yeşertilebileceğini ve ¼zg¼rl¼k, eşitlik, kardeşlik tutkusunun, toplumların bağrından s¼k¼l¼p atılamayacak kertede k¼k salmış olduğunu anımsatıyor.

Yeter ki k¼k hesaplardan, k¼k korkulardan, k¼k kaygılardan sıyrılıp uğruna ¼l¼m¼ goze alacak d¼řlerin tutkusuna, berrak, sıcak bir omuzdaşlığın g¼venine aabilelim y¼reklerimizi yeniden...

“G¼neřten ışık yontanlar”ı bir bir bulup geç kuşaklarla tanıştıran Aslı Eřma Karaca’nın kalemine, y¼reęine sağlık...

24 Aralık 2021, 12.01.34, İstanbul.

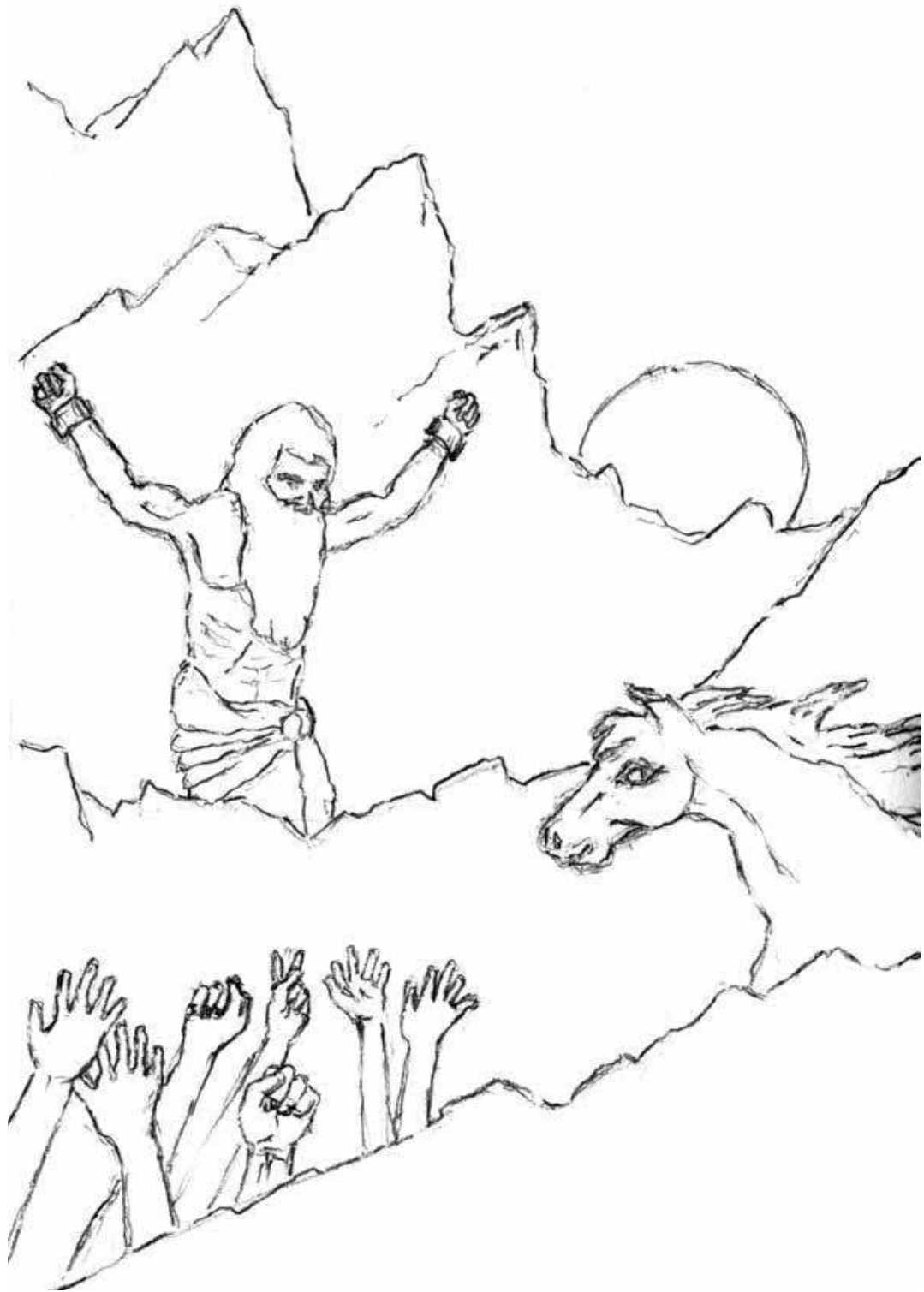
...Hücrede öylesine ince bir aydınlık matematiği yapmışlardı ki gölgesini bile salamıyordu kişi bulunduğu yere. Birkaç gün, birkaç gece ya da işte bir gün diye saptamaların elinden yakasını kurtaramıyordu insan. Oysa dışarıdan gelen hiçbir ipucu yoktu. Birkaç gün geçti demekse zamanı daha da soyutlamaktan öteye gidemezdi.

Belki de sayısız günler geçiyordu. Belki de tek bir gündü yaşanan. Sınırları korkunç genişlikte tutulmuş, hiçbir özel iz taşımayan tek büyük bir gün.

Gevşemiş, hırpalanmış bir gövde. Beyninin boşaltılıp aptallığa yakın bir uyuşukluğa dönmeye yüz tutan sarsaklığı. Odasına girip çıkanların gördüklerinden etkilenip canlı olduklarını belirten hiçbir şaşkınlık taşımamaları.

Füruzan¹

1. Füruzan'ın özel izniyle Kırk Yedi'liler eserinden alıntılanmıştır, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2019, s. 11.

“Kafkas mitolojisinin kahramanlarından Abriskil, efsaneye göre; korkusuz, hızlı, cesur, yürekli bir yiğittir. Hem akıllı hem de çok güçlüdür.

Abhaz şair Bagrat Şinkabu, Abriskil efsanesini derlediği kitabında, Abriskil’i “politik bir kahraman” olarak tanımlar. Abriskil’in politik içeriği, kişisel hiçbir beklenti taşımaksızın halkı ve yurdu için giriştiği mücadeleden kaynaklanır. O Abhazya’ya sevdalı, yurtsever bir halk lideridir. Halkına, toprağına, doğasına zarar verebilecek her şeyle mücadele eder. Tanrı Ançûa’ya başkaldırısı bu yüzdendir. Halkın güvenini kazanmak ve onları korkularından kurtarmak için Tanrıyla âdeta yarışır. Sonunda Ançua tarafından Kaf Dağı’na zincirlenir.

Abriskil’in Tanrı Ançûa tarafından zincirlenmesinden önceki dönem, Abhaz halkı ve yurdu için tam bir refah ve mutluluk dönemi olur. Abriskil; istilacılara, soygunculara, kötülere aman vermez. Düşmanları Abriskil’in adını duyunca kaya deliklerine, kuytu köşelere saklanır. Tek dertleri kendilerine huzur vermeyen, kılıçlarını kınında paslandıran bu yiğitten kurtulmaktır. Efsane, “ama ne mümkündü...” diyor; “Halk Abriskil’i öylesine benimsemişti ki; ona bir adım daha yakın olabilmek, onun himayesine girebilmek ve onu korumak için âdeta yarışıyordu.”

Abriskil’in yenilmezliğindeki sır, efsanede bu şekilde açıkça ortaya konur. Halk ve Abriskil, etle tırnak gibi oldukları için düşmanları çaresizdir.

“Atıyla uçup giderken, yüzüne gözüne çarpan gereksiz sarmaşıklara çok kızıyordu. Onları kılıcıyla budamadan geçmiyordu. ‘Şimdi bu dallar yüzüme değmesin diye başımı eğsem, yukarıdaki Ançûa, kendisine eğiliyorum sanacak’ diye düşünüyordu.”

Efsanelerde halklar, başı her zaman dik kahramanlar yaratmış ya da başı hep dik kahramanlarını efsaneleştirmiştir.

Abriskil, Ançûa’ya boyun eğmemekle kalmaz, onunla eşit hatta ondan daha güçlü olduğunu söyleyecek kadar da cüretli ve kendine güvenlidir. Ançûa’nın yıldırımları varsa kendisinin de kılıcıyla çıkardığı kıvılcımlar vardır. Kısacası Abriskil, Tanrının egemenliğini sarsmaktadır. Tanrı Ançûa’nın korkusu da Yunan mitolojisindeki Zeus’unkiyle aynıdır.”¹

1. Alıntı: <http://www.cerkesya.org/kafkasya/tarih/nart-efsaneleri/item/1007-abriskil> Bagrat Şinkuba Yürüyüş Dergisi, 21 Aralık 2008.

Emperyalizmin egemenliğini sarsan 68 kuşağına saygıyla...

1- EŐKIYA

1954'de vilayet olan Adıyaman'a vilayet jandarma komutanı ve vali olarak atanmıştı Yarbay Celalettin Bey. Büyük Çerkes Sürgünü sırasında Gürcistan'a kaçan, ardından Artvin ve Kars üzerinden Karadeniz sahilini takip ederek Bozüyük'e varan, sonunda Bursa'ya konan 1,90 heybetindeki bir Çerkes'in, Habibullah Efendi'nin üç oğlundan ortancası Celalettin Bey.

Uzun koridorunun bir ucu toprak sokağa, diğer ucu bahçeye açılan üç odalı evin bitişiğindeki jandarma karakolunun at tavalasında bir küçük kısrak eşiniyordu. On yaşlarındaki yeşil gözlü oğlancık babasının doğum günü hediyesi atı Ayşe'ye gözü gibi bakıyor, okul çıkışlarında hemen tavlaya koşuyor; havucunu, şekerini asla ihmal etmiyordu.

Öğretmenlikten ayrılan annesi, Bursa Kız Öğretmen Okulu'nun "Güzel Meliha'sı" eve ek gelir sağlamak için kadınlara biçki dikiş kursları verip, terzilik yaptığından yoğun çalışırdı. Ağabeyine, ablasına ve ona çoğunlukla nineleri Ayşe bakardı. Gürcistan'dan Türkiye'ye göç etmiş Ayşe Nine; derin mavi gözlü, incecik uzun boylu sıırım gibi bir kadındı. Kızının Sümerbank pazeninden diktiği vişneçürüğü küçük çiçekli, boydan boya düğmeli elbisesi ayak bileklerine kadar uzanırdı. Elbisesinin üzerinden eksik etmediği, kışın hırkasının; yazın yeleşinin cebinde, kemik sapının yarısı yanmış küçük çakıyı özenle taşırdı.

Çerkes sürgünü baba dedesi Habibullah Efendiye en çok benzeyen, evin küçük oğluna Oğuz Kağan Destanı'nın kahramanı Büyük Hun İmparatoru "Metem"nin adı verilmişti. Metem'nin aklı yettiğinden beri en sevdiği şey ninesinin cebindeki çakıyla oynamaktı. Her defasında yeni duyuyormuş gibi ninesine çakının hikâyesini anlattırır; bıkmadan, usanmadan büyük bir dikkatle dinler, duygulanırdı. Çakı, Ayşe Nine'nin Kuvvacı kocasına aitti. Bursa işgali sırasında Yunan çeteciler tarafından vurulan dede,